



## ANALÜÜS

### „Saneerimisseaduse ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu ja seletuskiri“

Annemari Õunpuu

5.04.2014

#### § 1. Saneerimisseaduse muutmine

Saneerimisseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ettevõtte saneerimine on organisatsiooniliste, majanduslike ja õiguslike abinõude kompleksi rakendamine ettevõtte majanduslike raskuste ületamiseks, likviidsuse taastamiseks, kasumlikkuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks.“

2) seadust täiendatakse paragrahviga 5<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

#### “§ 5<sup>1</sup>. Määruste jõustumine ja edasikaebamine

(1) Määrus, millega saneerimisavaldus võetakse kohtu menetlusse ja algatatakse menetlus ning kinnitatakse saneerimiskava, on kehtiv ja kuulub täitmisele alates avalikult teatavaks tegemisest. Määrus, millega saneerimiskava jäetakse kinnitamata ja avaldus rahuldamata, samuti määrus, millega avaldus jäetakse läbi vaatamata või lõpetatakse menetlus, on kehtiv ja kuulub täitmisele alates jõustumisest.

(2) Saneerimismenetluses tehtud kohtumääruse peale saab esitada määruskaebuse üksnes juhul, kui määruskaebuse esitamine on seaduse järgi lubatud. Kui maakohu määruse peale saab esitada määruskaebuse, saab määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale esitada määruskaebuse ka Riigikohtule, kui seadusest ei tulene teisiti.

(3) Määruse peale esitatud määruskaebuse alusel tehtud ringkonnakohtu määrus kehtib ja kuulub täitmisele alates jõustumisest vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 466 lõikes 3 sätestatule, kui ringkonnakohus ei otsusta, et tema määrus kuulub viivitamatule täitmisele.“

3) paragrahvi 6 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Avalduse menetlusse võtmisel ei saa võlausaldaja lõpetada ettevõtjaga sõlmitud lepingut enne saneerimisavalduse esitamist toimunud kohustuse rikkumisele tuginedes ega keelduda sel alusel oma kohustuste täitmisest. Keeld ei piira võlausaldajat lugeda leping lõppenuks ja kohustus sissenõutavaks muutunuks isiku suhtes, kes on ettevõtja kohustuse täitmise tagamiseks andnud käenduse, garantii või esemelise tagatise või vastutab muul alusel solidaarselt ettevõtja kohustuse täitmise eest.“

4) paragrahvi 7 lõiget 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„(3) Saneerimisavaldusele tuleb lisada eelmise majandusaasta raamatupidamisaruanne, ülevaade võlgniku finantsseisundist, majandustulemustest ja rahavoogudest, andmed ettevõtja vara kohta (*varanimikiri*) ning ettevõtja kõigi rahaliste kohustuste nimekiri (*võlanimekiri*) saneerimisavalduse esitamise seisuga. Võlanimekirjas märgitakse kõigi võlausaldajate nimed, kontaktandmed ning

põhi- ja kõrvalnõuete suurused ja tagatised, samuti andmed selle kohta, milliste võlausaldajate nõuete ümberkujundamist saneerimiskavaga taotletakse. Ettevõtja peab võlanimekirjas märkima, kui ta mingis osas võlgasid ei tunnista, samuti kas ja milliste võlgade osas on käimas kohtumenetlusi või muid menetlusi. Ettevõtja peab varanimekirjas märkima, kas ja millise vara osas on käimas kohtu- või muid menetlusi, sealhulgas täitemenetlusi.

5) paragrahvi 8 lõiget 2 punkti 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„3) ettevõtja suhtes saneerimismenetluse lõppemisest käesoleva seaduse § 38 lõige 2, § 39 lõige 2, § 51 või § 53 lg 1 alusel on möödunud vähem kui kaks aastat.

6) paragrahvi 10 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Vajadusel kuulab kohus eelnevalt ära ettevõtja ja olulisemad võlausaldajad, kelle nõuete ümberkujundamist saneerimiskavaga taotletakse ja küsib võlausaldajate seisukohta ettevõtja juhatuse liikme käsutusõiguse piiramise osas. Ettevõtja ja olulisemate võlausaldajate ärakuulamine on kohustuslik, kui saneerimisavaldusest ja selle lisadest ilmneb, et ettevõtja soovib saneerimise kaudu ületada püsivat maksejõuetust.“

7) paragrahvi 10 lõiget 3 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kui kohus määrab saneerimiskava kohtule esitamiseks täiendava tähtaja ei või kohtule saneerimiskava kinnitamiseks esitamise tähtaeg olla pikem kui 120 päeva alates saneerimismenetluse algatamisest.

8) paragrahvi 11 lõiget 1 täiendatakse punktiga 1<sup>1</sup> ja punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„1<sup>1</sup>) kohus võib kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni keelata võlausaldajatel, kelle nõuete ümberkujundamist saneerimiskavaga taotletakse, ettevõtja antud tagatistest tulenevaid õigusi teostada, muu hulgas pandieset müüa või selle müüki taotleda, kui pandiese on saneerimise õnnestumiseks vajalik või kui tagatistest tulenevate õiguste teostamine ohustaks saneerimise läbiviimist.

5) kohus võib menetluse algatamisel piirata ettevõtja juhatuse liikme käsutusõigust kuni saneerimiskava kinnitamiseni ja määrata, et teatud summat ületavate tehingute või tavapärase majandustegevuse raames väljuvate tehingute tegemiseks on vajalik saneerimisnõustaja või kohtu eelnev nõusolek“

9) paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 4-7 järgmises sõnastuses:

„(4) Saneerimismenetluse algatamine ei mõjuta võlausaldaja õigust nõuda kohustuse täitmist, s.h lugeda kohustus sissenõutavaks muutunuks isiku suhtes, kes on ettevõtja kohustuse täitmise tagamiseks andnud käenduse, garantii või esemelise tagatise või vastutab muul alusel solidaarselt ettevõtja kohustuse täitmise eest.

(5) Võlausaldaja õigustatud huve silmas pidades võib kohus võlausaldaja avalduse alusel lubada peatatud täitemenetluse jätkamist ja võlausaldajal ettevõtja poolt antud tagatistest tulenevate õiguste teostamist ka enne saneerimiskava kinnitamist või menetluse lõpetamist.

(6) Saneerimisnõustaja ettepanekul võib kohus kohaldada ettevõtja juhatuse liikme suhtes § 11 lõike 1 punktis 5 ette nähtud varade käsutamise keeldu ka pärast saneerimismenetluse algatamise määruse tegemist või tühistada varasemalt kohaldatud käsutamise keelu.

(7) Avalduse menetlusse võtmine ei välista võlausaldajate poolt vara tagasivõitmise hagi esitamist ja lahendamist täitemenetluses.“

**10)** paragrahvi 12 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt  
„(1) Saneerimisnõustaja teavitab viivitamata võlausaldajaid, kelle nõuete ümberkujundamist taotletakse, saneerimismenetluse algatamisest ja nende nõuete suurusest, mis neil võlanimekirja kohaselt ettevõtja vastu on. Selleks edastab ta neile saneerimisteate.“

**11)** paragrahvi 13 lõiget 3 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Vajaduse korral kuulab kohus eelnevalt ära ettevõtja, puudutatud võlausaldaja ja saneerimisnõustaja.“

**12)** paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 3<sup>1</sup> ja lõiget 5 teise lausega järgmises sõnastuses:

„(3<sup>1</sup>) Kohus võib jätta võlausaldaja nõude suuruse kindlaks määramata, kui nõude õiguspärasust või tõendatust ei ole võimalik mõistlikult hinnata saneerimismenetluses, mistõttu tuleb ebaselge nõue jätta saneerimiskavast välja ning nõue ja selle ulatus teha kindlaks väljaspool saneerimismenetlust.“

(5) Määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata.“

**13)** paragrahvi 20 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pärast saneerimismenetluse algatamist koostab saneerimisnõustaja koostöös võlgnikuga saneerimiskava.“

**14)** paragrahvi 21 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

## „§ 21. Saneerimiskava

(1) Saneerimiskavas peab muu hulgas sisalduma:

- 1) ettevõtte majandusliku seisundi kirjeldus saneerimismenetluse algatamise seisuga ja nende põhjuste analüüs, mis on kaasa toonud ettevõtte saneerimise vajaduse;
- 2) rahavoogude aruanne;
- 3) ettevõtja võla- ja varanimekiri;
- 4) ettevõtjaga seotud isikute nimekiri;
- 5) rakendatavate majanduslike ja organisatsiooniliste saneerimisabinõude kirjeldus ja eesmärgipärasuse analüüs, sealhulgas saneerimisabinõude mõju ettevõtte töötajatele;
- 6) ülevaade saneerimiseks vajalikust täiendavast finantseerimisest ja finantseerimise allikatest;
- 7) saneerimiskava täitmise tähtaeg;
- 8) võlausaldajate nõuete ümberkujundamise plaan, koos põhjendusega ümberkujundamiseks valitud nõuete ja ümberkujundamise viisi osas;
- 9) võlausaldajate nõuete rahuldamise määrad saneerimiskava alusel võrrelduna nõuete rahuldamise määradega pankrotimenetluses, võttes arvesse raha väärtuse muutust ajas (raha aegväärtus);
- 10) võlausaldajate rühmade moodustamise alused ja põhjendused, kui saneerimiskavas on ette nähtud võlausaldajate nõuete rahuldamine rühmade kaupa;
- 11) koondhinnang sellele, kuidas on saneerimiskava abil võimalik saavutada ettevõtte saneerimine;

12) ettevõtte prognoositav majanduslik seisund pärast saneerimist;

(2) Saneerimiskavas võib ette näha, et võlausaldajate nõuded rahuldatakse võlausaldajate rühmade kaupa. Ühe rühma moodustavad ühesuguste õigustega võlausaldajad. Õiguste sarnasuse määramisel võetakse eelkõige arvesse, kas ja millise pandi või muu õigusega on võlausaldaja nõue tagatud.

15) paragrahvi 22 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

#### „§ 22. Nõude ümberkujundamine

- (1) Saneerimismenetluses on võimalik ümber kujundada ettevõtja rahalisi kohustusi, mis on saneerimisavalduse esitamise hetkeks muutnud sissenõutavaks.
- (2) Nõude ümberkujundamine on muu hulgas kohustuse täitmise tähtaja pikendamine, rahalise nõude täitmine osamaksetega, võlasumma vähendamine, kohustuse asendamine juriidilise isiku osa või aktsiaga. Võlausaldaja pandi või muu sarnase tagatisõigusega tagatud nõude asendamiseks juriidilise isiku osa või aktsiaga on vajalik võlausaldaja nõusolek.
- (3) Saneerimiskavas ei saa ümber kujundada töölepingu alusel tekkinud nõuet.
- (4) Kui pandiga koormatud ese on vajalik võlgniku tegevuse jätkamiseks võib saneerimiskavaga piirata saneerimiskavale vastu hääletanud pandipidaja poolt pandiga tagatud nõude maksmapanekut kuni üks aasta alates saneerimiskava kinnitamisest. Seejuures ulatuses, milles pandieseme väärtus saneerimismenetluse algatamise seisuga katab tagatud nõude on võimalik nõude ümberkujundamine ühe aasta jooksul üksnes selliselt, et kohustuste täitmise tähtaega pikendatakse või rahaline kohustus täidetakse osamaksetena ning jätkatakse lepingujärgse intressi tasumist. Ulatuses, milles pandieseme väärtus saneerimismenetluse algatamise seisuga nõuet ei taga on võimalik kasutada kõiki nõude ümberkujundamise meetmeid. Pandiga tagatud nõude maksmapaneku piiramisel tuleb arvesse võtta pandiesemeks oleva vara iseloomu.
- (5) Saneerimiskavaga võib ette näha, et ettevõtja poolt enne saneerimisavalduse esitamist sõlmitud krediidileping või muu kestvusleping, millest tuleneb ettevõtjale rahalisi kohustusi, mis muutuvad sissenõutavaks pärast saneerimisavalduse esitamist, lõpeb saneerimiskava kinnitamisel. Lepingu lõppemisel on samad tagajärjed, mis lepingu erakorralisel ülesütlemisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu. Lepingu lõppemise tagajärjel tekkivad ettevõtja kohustused saab saneerimiskavaga eelnevalt ümber kujundada. Kestvuslepingu lõpetamine saneerimiskava kinnitamisel on lubatud eeldusel, et lepingut lõpetamata ei oleks saneerimine võimalik.
- (6) Liisingulepingust tulenevate nõuete osas on võimalik üksnes kohustuse täitmise tähtaja pikendamine või sissenõutavaks muutunud nõude täitmine osamaksetega. Kui liisingulepingust tulenevaid kohustusi soovitakse ümber kujundada käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud viisil võib saneerimiskavas ette näha ka lepingu erakorralise ülesütlemise tagajärjel tekkivate nõuete ümberkujundamise, muu hulgas kohustuste vähendamise.
- (7) Nõude ümberkujundamisel ja saneerimiskavas kohustuste täitmise järjekorra määramisel võetakse arvesse kohustuse osas sõlmitud allutamise kokkuleppeid, millega on kindlaks määratud kohustuste täitmise järjekord (*kohustuse lepinguline allutamine*). Kui kohustus loetakse allutatud kohustuseks vastavalt seadusele (*kohustuse seadusjärgne allutamine*) võetakse saneerimiskavas kohustuste täitmise järjekorra määramisel arvesse vastavas seaduses ette nähtud täitmise järjekorda. Asjaolusid ja kõigi võlausaldajate huvisid arvestades võib kohus saneerimisnõustaja ettepanekul lugeda saneerimismenetluses

allutatud kohustuseks PankrS § 117 nimetatud isiku nõude ettevõtja vastu. Sellisel juhul kuulub nõue saneerimiskava alusel rahuldamisele pärast kõigi teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist.

16) paragrahv 24 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„Saneerimisnõustaja ettepanekul võib kohus määrata, et PankrS § 117 nimetatud isik, kellel on nõue ettevõtja vastu, mida soovitakse saneerimiskavaga ümber kujundada, ei või hääletamisel osaleda ja tema nõude suurust ei arvestata käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud suhtarvude arvutamisel.

17) paragrahv 28 lõiget 3 täiendatakse teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Võlausaldaja avalduse põhjendatuse ja võlausaldaja õiguste rikkumise kontrollimisel kohus hindab ja märgib saneerimiskava kinnitamise kohta tehtava määruse põhjendavas osas muu hulgas seda, kui suures ulatuses oleks võimalik rahuldada vastuväite esitanud võlausaldaja nõue pankrotimenetluses, võrreldes saneerimiskava alusel võlausaldajale ette nähtud nõude rahuldamise määraga. Võrdlusandmete koostamisel lähtutakse sellest, et ettevõtja pankrotimenetlus viiakse läbi saneerimismenetluse algatamise seisuga.

18) paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 3<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„(3<sup>1</sup>) Saneerimiskava kinnitamisel otsustab kohus ettevõtja juhatuse liikme suhtes varade käsutamise keelu kohaldamise, kui varasemalt ei olnud keeldu kohaldatud või varasemalt kohaldatud keelu jätkumise vajaduse või muutmise kuni saneerimismenetluse lõppemiseni. Käsutamise keelu kohaldamise, jätkumise või muutmise osas esitab saneerimisnõustaja oma arvamuse. Kui saneerimisnõustaja hinnangul langeb varade käsutamise keelu vajadus pärast saneerimiskava kinnitamist ära, teeb saneerimisnõustaja kohtule ettepaneku varade käsutamise keelu tühistamiseks.“

19) paragrahv 36 punkti 3 täiendatakse lauseosaga „või võrreldes võlausaldaja olukorraga ettevõtja pankrotimenetluses“.

20) seadust täiendatakse paragrahviga 36<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„§36<sup>1</sup>. **Saneerimiskava tähtaja pikendamine ja kava muutmise võimaldamine**

Kohus võib mõjuval põhjusel pikendada saneerimiskava kinnitamiseks esitamise tähtaega kuni 30 päeva. Samuti võib kohus mõjuval põhjusel määrata saneerimiskava kinnitamata jätmisel täiendava tähtaja kuni 30 päeva, mille jooksul tuleb võlausaldajatele esitada muudetud kava, korraldada uus hääletus kava vastuvõtmiseks ning esitada kava kohtule kinnitamiseks. Kui täiendavate tähtaegade määramise avalduse on kohtule esitanud ettevõtja, peab avaldusele olema lisatud saneerimisnõustaja arvamus tähtaja pikendamise ja kava muutmise võimaldamise põhjendatuse kohta.“

21) paragrahvi 40 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohus lõpetab saneerimismenetluse, kui selgub, et ettevõtja on püsivalt maksejõuetu ja maksejõuetus ei ole ületatav saneerimismenetlusega või muu saneerimismenetluse algatamise eeldus on ära langenud.“

22) paragrahvi 41 lõike 1 täiendamine lauseosaga „või teeb tehingu, mis rikub kohtu poolt kohaldatud varade käsutamise keeldu.“

23) paragrahvi 43 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„(1) Kohus võib lõpetada saneerimismenetluse, kui selgub, et ettevõtja vastu olevat nõuet, mida saneerimiskavaga soovitakse ümber kujundada, tegelikult ei ole, selle suurus on ebaselge või saneerimisnõustajal ei ole võimalik hinnata nõude õiguspärasust ega tõendatust. Seejuures arvestab kohus nõude ebaselgusega seonduvaid asjaolusid ja käesoleva seaduse § 13 lõikes 3 ette nähtud võimalusega jätta ebaselge nõue saneerimiskavast välja.“

24) paragrahvi 45 lõike 4 esimese lause sõnastust muudetakse ja paragrahvi täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(4) Saneerimiskava ei vabasta ettevõtja kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest ega mõjuta võlausaldaja õigust nõuda kohustuse täitmist, sealhulgas lugeda kohustus sissenõutavaks muutunuks isiku suhtes, kes on ettevõtja kohustuse täitmise tagamiseks andnud käenduse, garantii või esemelise tagatise või vastutab muul alusel solidaarselt ettevõtja kohustuse täitmise eest.

(8) Saneerimiskava kinnitamine ei välista võlausaldajate poolt vara tagasivõitmise hagi esitamist ja lahendamist täitemenetluses.“

25) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„Saneerimiskava kinnitamine ei piira võlausaldaja õigust vaielda kohtumenetluses nõuete üle, mida saneerimiskavas ei tunnustatud, samuti nõuete suuruse üle, mille suhtes ta esitas vastuväite, osas, mida ei tunnustatud.“

26) paragrahvi 49 lõikest 1 jäetakse välja lauseosa „mis oli olemas enne saneerimiskava kinnitamist“ ja asendatakse lauseosaga „mille kohus on vastavalt § 13 lõikele 3<sup>1</sup> saneerimiskavast välja jätnud“.

27) seadust täiendatakse paragrahviga 50<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

„§50<sup>1</sup>. **Kinnitatud saneerimiskava muutmine**

(1) Saneerimiskava võib muuta võlausaldaja nõusolekul, kelle õigusi soovitakse kava muutmisega kitsendada. Võlausaldaja nõusolek ei ole vajalik, kui võlausaldaja nõude suurus on väike ja kui muudatus ei oma olulist mõju võlausaldaja õigustele ega kahjusta oluliselt võlausaldaja huve.

(2) Saneerimiskava võib muuta lähtuvalt sellest, kui mõne nõude kehtivuse või suuruse osas on tehtud kohtulahend. Kava muutmisele ja kinnitamisele kohaldatakse sellise juhul vastavalt käesoleva seaduse §-des 20-37 sätestatut.“

## § 2. Pankrotiseaduse muutmine

1) paragrahvi 10 lõiget 1 täiendatakse teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Võlausaldaja ei pea põhistama võlgniku maksejõuetust ega nõude olemasolu kui võlgniku saneerimismenetluses on tuvastatud, et võlgnik on püsivalt maksejõuetu ja maksejõuetust ei ole võimalik saneerimismenetluse kaudu ületada ning võlgnik kajastas võlausaldaja nõude saneerimisavaldusele lisatud võlanimekirjas ega vaielnud võlausaldaja nõudele vastu.“

- 2) paragrahvi 15 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:  
„Kohus võib jätta ajutise halduri nimetamata ja kuulutada 10 päeva jooksul pankrotiavalduse esitamisest arvates välja pankroti ka juhul kui pankrotiavaldus on esitatud võlgniku suhtes, kelle saneerimismenetluse on kohus lõpetanud püsiva maksejõuetuse tõttu, mida ei ole võimalik saneerimise kaudu ületada.“
- 3) paragrahvi 31 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:  
„Kui võlgniku saneerimismenetluses on tuvastatud, et võlgnik on püsivalt maksejõuetu ja maksejõuetust ei ole võimalik saneerimise kaudu ületada, siis eeldatakse võlgniku maksejõuetust sõltumata sellest, kas pankrotiavalduse on esitanud võlgnik või võlausaldaja.“

### **§ 3. Võlaõigusseaduse muutmine**

#### **§ 4. Seaduse jõustumine**

- 1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

Riigikogu esimees Eiki Nestor

Tallinn, Toompea

„...“ .....2014. a

Algatanud Vabariigi Valitsus

„...“ .....2014. a

**Seletuskiri**  
**saneerimisseaduse ja sellega seondvalt**  
**teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde**

## **I. SISSEJUHATUS**

### **1.1. Sisukokkuvõte**

Käesoleva **saneerimisseaduse** (edaspidi *SanS*) ja **sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu** (edaspidi *eelnõu*) peamiseks eesmärgiks on lahendada SanS-i nelja kehtivusaasta kestel ilmnenud rakendusprobleemid, parandada seaduses esinevad pisivead ning parema arusaadavuse ja korrektse tõlgendamise huvides selgitada mitmeid sätteid.

Eelnõus kavandatud muudatused on suunatud kitsaskohtade lahendamisele osaliselt Justiitsministeeriumi (edaspidi *JM*) täheldatud küsimustes, kuid peamiselt on tegemist seaduse rakendajate osundatud probleemidega, mille kohta on JM alates SanS-i jõustumisest 26. detsembril 2008 infot saanud ja kogunud. Kogutud info ning saabunud ettepanekute põhjal edastati 2013. aasta juulis erinevatele asutustele arvamuse esitamiseks SanS-i muutmise väljatöötamiskavatsus (edaspidi *VTK*). VTK-s toodi välja SanS-i rakendamisel praktikas enim küsimusi ja probleeme tekitanud sätteid ning pakuti valikuid edasiseks tegutsemiseks. Lisaks SanS-ile muudetakse ka SanS muudatustega seotud sätteid pankrotiseaduses (edaspidi *PankrS*) ja võlaõigusseaduses (edaspidi *VÕS*).

Eelnõu laiemaks eesmärgiks on suurendada saneerimismenetluse usaldusväarsust ja läbipaistvust.

SanS muutmisel võetakse arvesse nii saneerimismenetluste kohta läbi viidud statistilisi uuringuid, kohtupraktikat, Põhjamaade-Balti maksejõuetusõiguse harmoneerimise töögrupi ettepanekuid, JM-ile praktikute poolt esitatud tähelepanekuid seaduse kohaldamisel ilmnenud probleemide kohta, analoogseid sätteid pankrotiseaduses (*PankrS*) ja võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seaduses (*VÕVS*). VÕVS eelnõu väljatöötamisel leiti, et vältimatult tuleb VÕVS-iga ühtlustada ka saneerimisseaduse erinevaid sätteid, milleks tuleb ette valmistada vastav seaduseelnõu<sup>1</sup>. VÕVS analoogiale on saneerimismenetlustes kerkinud vaidluste lahendamisel tähelepanu juhtinud ka Riigikohus. Eeskujuks võetakse Soome, Šveitsi ja Saksamaa saneerimisseaduste kehtivaid regulatsioone.

Eelnõuga tehtavad peamised muudatused on järgmised:

- Nõuded saneerimisavaldusele ja saneerimiskavale.
- Nõuete ümberkujundamine.
- Saneerimismenetluse kestel ettevõtja varaga tehingute tegemine.
- Menetluslikud muudatused.

---

<sup>1</sup> VÕVS seletuskiri, lk 15.



## 1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi koosseisuväline ekspert Annemari Õunpuu ja õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõunik Triin Tõnisson (triin.tonisson@just.ee, 620 8244) ning Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse juhataja Indrek Niklus (indrek.niklus@just.ee, 620 8210). Eelnõu väljatöötamiseks koostati töögrupp, kuhu kuulusid professor Paul Varul, dr Villu Kõve (Riigikohus), dr Martin Käerdi (advokaadibüroo Raidla Leijns & Norcous), Indrek Niklus (Justiitsministeerium) ja TÜ doktorant Annemari Õunpuu (Swedbank AS). Eelnõu on analüüsitud ka professor Paul Varuli juhitud maksejõuetuse ja täitemenetluse ekspertide töögrupis.

Seletuskirja mõjude analüüsi osa on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse nõunik Uku-Mats Peedosk (uku-mats.peedosk@just.ee, 620 8187). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_@just.ee).

## 1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõuga muudetakse järgmiseid seaduseid:

- saneerimisseadus, 04.12.2008.- RT 2008, 53, 296; RT I, 21.12.2012, 1;
- pankrotiseadus, 22.01.2003.- RT I 2003, 17, 95; RT I 13.03.2014, 94
- võlaõigusseadus, RT

Kuna eelnõuga muudetakse kohtumenetluse (saneerimismenetlus on hagita menetlus) sätteid saab eelnõu seadusena vastuvõtmine ja muutmine põhiseaduse paragrahvi 104 lõike 2 punkti 14 kohaselt toimuda **ainult Riigikogu koosseisu häälteenamusega**.

## II. SEADUSE MUUTMISE EESMÄRK JA PEAMISED MUUDATUSED

### 2.1. Üldist

SanS loomise eesmärgiks oli luua Eestis alternatiiv likvideerivale pankrotimenetlusele, mis annaks senisest enam võimalusi ettevõtte tegevuse jätkamiseks, töökohtade säilitamiseks ning võlausaldajate nõuete rahuldamiseks suuremas ulatuses kui see oleks võimalik pankrotimenetluses. Seaduse loomisel prognoosis seadusandja, et seaduse jõustumisele järgneva kolme esimese aasta jooksul on keskmine saneerimisjuhtumite arv olla viis kuni kümme, edaspidi kümme kuni kakskümmend juhtumit aastas<sup>2</sup>. Seaduse toimimise hindamiseks ja senise kehtivusaja jooksul ilmnunud probleemide kaardistamiseks on kogutud nii nn kvantitatiivseid (saneerimismenetluste statistika) kui kvalitatiivseid (kohtupraktika analüüs) andmeid. Lisaks praktikute tähelepanekuid ja ettepanekuid seaduse regulatsiooni parendamiseks. Kogutud informatsioon on olnud aluseks seaduse muutmise eelnõu väljatöötamisel.

Eelnõu eesmärgiks on eelkõige muuta SanS regulatsioon selgemaks ja seeläbi:

- vähendada seaduses esinevatest vastuoludest tingitud tõlgenduslike probleemide hulka ja protsessi mitmetimõistetavusest põhjustatud vaidluste hulka;
- suurendada õiguskindlust, kuna väheneb seaduse mitmetitõlgendatavus;
- suureneb tasakaal võlgniku ja võlausaldajate õiguste vahel, mis suurendab usaldusväärust

---

<sup>2</sup> SanS seletuskiri, lk 2.

- saneerimismenetluse suhtes;
- ühtlustub kohtupraktika, millest tulenevalt paraneb otsuste ootuspärasus.

### Statistilised uuringud

19. märtsil 2013 valmis AS PricewaterhouseCoopers Advisors poolt Riigikantselei tarkade otsuste fondi tellimusel läbi viidud „Maksejõuetuse menetlemise tõhususe uuring“<sup>3</sup>, millel oli kaks eesmärki. Esiteks, selgitada välja maksejõuetusmenetluste, s.o pankroti- ja saneerimismenetluste, olulisemad statistilised näitajad. Teiseks, koguda ja üldistada praktikute seisukohad maksejõuetusmenetlusega seonduvate probleemide kohta. Uuringu kohaselt on Eestis SanS jõustumisest kuni 2011. aasta lõpuni esitatud 153 avaldust saneerimismenetluse alustamiseks, millest kohtud on võtnud menetlusse 68%. Antud ajavahemikul on kohtud jätnud menetlusse võtmata 35 avaldust (s.t 32% kõigist saneerimisavaldustest). Avalduste menetlusse võtmata jätmiste põhjustena on uuringus märgitud saneerimisavalduste ebapiisavat põhjustatust (10 juhtumit), ettevõtja poolt tasu deposiiti tasumata jätmist (8 juhtumit), avalduse mittenoetekohasust (5 juhtumit) ning avalduses esinenud puuduste kõrvaldamata jätmist ettenähtud tähtaja jooksul (4 juhtumit). Menetlusse võetud saneerimisavaldustest on kahekümnel juhul jõutud saneerimiskava kinnitamiseni kohtu poolt. Seejuures kulub saneerimiskava kinnitamiseni üldjuhul pool aastat alates saneerimisavalduse esitamisest.

Saneerimismenetlusega seoses rõhutasid praktikud eelkõige kahte probleemi: saneerimismenetlusi kasutatakse sageli pankroti edasilükkamiseks; saneerimismenetluse ajal viiakse ettevõttest varasid välja.

### Kohtupraktika

Lisaks saneerimismenetluste arvnäitajate uuringule (n-ö kvantitatiivne mõõde) on läbi viidud ka saneerimiskavade hindamist ja kinnitamist puudutav analüüs (n-ö kvalitatiivne mõõde). Riigikohtu õigusteabe osakonna poolt valmis veebruaris 2011 kohtupraktika analüüs „Saneerimiskava kinnitamise praktika“<sup>4</sup>. Analüüsis on kohtupraktika põhjal välja toodud järgmised saneerimismenetluse probleemkohad.

III. Saneerimismenetluse lävend. Kohtupraktika näitab, et saneerimismenetluse algatamise lävend on madal. Kohtud ei nõua ettevõtjatelt oma majandusseisundi põhjalikku põhjustamist. Enamikul juhtudel järgnes saneerimiskava kinnitamisele siiski pankrotimenetlus ja seda võrdlemisi lühikese aja jooksul saneerimiskava kinnitamisest arvates.

IV. Ettevõtja majandusliku seisundi hindamine. Kohtulahendites on erineva põhjalikkusega käsitletud saneeritava ettevõtja väljavaateid majandusseisu parandamiseks, mis osaliselt tuleneb asjaolust, et ka saneerimiskavades on majandusseisu paranemise tulevikuprognos erineva kvaliteediga. Üldjuhul ei kajastata kohtulahendites ettevõtja majandusseisundit saneerimiskava kinnitamise ajal. Analüüsis on rõhutatud, et saneerimise eduväljavaadete hindamiseks on siiski oluline kindlaks teha, kuidas ettevõtja makseraskustesse sattus, kas makseraskuste tekkimise põhjuseid saab üldse kõrvaldada ning kas ettevõtja poolt välja pakutud saneerimisabinõud on selleks sobivad.

V. Võlausaldajate rühmade moodustamine. Ebaselge on küsimus, millistel alustel on võlausaldajate rühmade moodustamine lubatud ja millal on rühmade moodustamine kohustuslik. Kuigi Riigikohtu seisukoha järgi ei ole võlausaldajate rühmade

<sup>3</sup> AS PricewaterhouseCoopers Advisors poolt Riigikantselei tarkade otsuste fondi tellimusel läbi viidud „Maksejõuetuse menetlemise tõhususe uuring“ <http://valitsus.ee/et/riigikantselei/tof/tarkade-otsuste-fondi-uuringute-kokkuvotted>

<sup>4</sup>Margit Vutt. Saneerimiskava kinnitamise praktika. Riigikohtu õigusteabe osakond, kohtupraktika analüüs, veebruar 2011.

moodustamine kohustuslik, on analüüsis tõstatatud küsimus sellest, kas ettevõtja lähikondsed ei peaks kandma ettevõtjaga seotud majanduslikke riske siiski mõnevõrra suuremal määral kui teised võlausaldajad<sup>5</sup>.

VI. Võlausaldajate toetus saneerimiskavale. Mitmetes kohtulahendites rõhutatakse, et ilma olulisemate võlausaldajate toeta ei ole võimalik ettevõtjat edukalt saneerida.

VII. Saneerimise eduks olulised argumendid. Analüüsi kohaselt on kohtud lugenud saneerimismenetluse edukuse seisukohalt oluliseks järgmisi argumente.

- Tagatud on saneeritava ettevõtja finantseerimine (st esinevad täiendavate investeeringute ja kapitali kaasamise võimalused).
- Tegemise jätkumist toetab kehtivate lepingute, vajalike seadmete ja vahendite olemasolu, uute lepingute sõlmimise võimalus.
- Äriplaan ja tegevusprognos on realistlikud, konservatiivsed.
- Esile on toodud tegevusvaldkonnaga seotud asjaolud, nt turunõudlus konkreetse teenuse või toote suhtes, üldine olukord majandusharus jmt.
- Äriühingu juhtorganite liikmete pädevus.
- Võlausaldajate toetus.
- Saneerimiskava üldine realistlikkus.
- Ettevõtja „korrektsus“ majandusraskustega võitlemisel (üldine positiivne majanduskäitumine).

Asjaolule, et SanS-i regulatsioon vajaks täiendamist, viitavad mitmed Riigikohtusse jõudnud vaidlused (vt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi lahendid tsiviilasjades nr 3-2-1-122-09, 3-2-1-28-10, 3-2-1-78-10, 3-2-1-90-10, 3-2-1-131-10, 3-2-1-25-11, 3-2-1-46-12, 3-2-1-74-13), kus kohus on läbi oma tõlgenduse ning analoogia kohaldamise sisustanud lünki SanS-is (nt kohustuse konverteerimine osaluseks saneeritavas äriühingus, pandipidaja nõude ümberkujundamine, kestvuslepingutest tulenevate nõuete ümberkujundamine jms).

### Põhjamaade-Balti maksejõuetusõiguse harmoneerimise ekspertgrupi seisukohad

Põhjamaade-Balti maksejõuetusõiguse ekspertgrupp (*The Nordic-Baltic Insolvency Network*) loodi 2011. aastal akadeemikute, ministriumite esindajate, kohtunike ja teiste praktikute (pankrotihaldurid, pankade esindajad, vandeadvokaadid jne) vabatahtliku ühendusena eesmärgiga võrrelda maksejõuetusõiguse reegleid Põhja- ja Baltimaades ning töötada välja ühtsed põhimõtted, millest vastava valdkonna seaduste muutmisel võiks juhinduda. Ekspertgruppi kuuluvad esindajad Taanist, Rootsist, Soomest, Norrast, Eestist, Lätist ja Leedust. Ekspertgrupp on osaliselt välja töötanud ja veel välja töötamas soovitusi ka saneerimisalase regulatsiooni parandamiseks. Ekspertgrupi töö raames koostatud võrdleva analüüsi tulemused<sup>6</sup> ja ekspertgrupi soovitused on osaliselt kajastatud eelnõu seletuskirja lisas 1. Võrdluse koostamisel on lähtutud SanS rakendamisel ilmnenud probleemidest saneerimismenetluse erinevates etappides. Ekspertgrupi soovituste puhul tuleb siiski silmas pidada Eesti saneerimismenetluse eripära võrrelduna näiteks Skandinaavia saneerimismenetlustega, mis oma olemuselt sarnanevad kohati enam kompromissile pankrotimenetluses Eesti PankrS mõistes kui saneerimismenetlusele SanS alusel.

Võrdlev ülevaade Põhjamaade ja Balti riikide saneerimisalaste seadustest ja ekspertgrupi soovitused on toodud eelnõu lisas 1.

## **III. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS**

### **3.1. Saneerimisseadusega seotud muudatused**

<sup>5</sup> Vt lk 20.

<sup>6</sup>Erik Hellström. Nordic/Baltic company reorganisation law: A Comparative Report. Nordic/Baltic Insolvency Network, Iustus Förlag AB, Uppsala 2013.

## **§ 1. Saneerimisseaduse muutmine**

### **1. ptk: üldsätted**

**Paragrahvi 2 (ettevõtte saneerimine) muutmine.** Saneerimine seisneb majanduslike, õiguslike ja organisatsiooniliste meetmete rakendamisest ettevõtte tervendamiseks. Sageli on makseraskustesse sattumine seotud ettevõtja enda tegevusega ja väärade juhtimisotsustega, mistõttu on tegevuse jätkumiseks hädavajalikud muudatused ettevõtte juhtimisprotsessides ning rõhuasetus ei tohiks olla vaid nõuete ümberkujundamisel. Kohtupraktika näitab, et ettevõtjad keskenduvad saneerimiskavade koostamisel ja kohtud nende hindamisel siiski liigselt nõuete ümberkujundamisele, mis on aga vaid üks võimalik saneerimisabinõu. Eeltoodust tulenevalt avatakse seaduse üldsättes saneerimiseks kasutatavate abinõude iseloom selgemalt, suunamaks nii ettevõtjat kui kohut pöörama senisest enam tähelepanu saneerimise eduks hädavajalikele majanduslikele ja organisatsioonilistele saneerimismeetmetele ja nende kajastamisele nii saneerimisavalduses, saneerimiskavas kui kava kinnitavas kohtumääruses.

**Seaduse täiendamine paragrahvi 5<sup>1</sup> (määruste edasikaebamine).** SanS ja VÕVS (§ 7) regulatsioonide ühtlustamiseks ja menetlusliku segaduse kõrvaldamaks täiendatakse seadust sättega, mis reguleerib määruste jõustumise ja edasikaebamise korda sarnaselt VÕVS-iga.

**Paragrahvi 6 (lepingu lõpetamise kokkuleppe tühisus) täiendamine.** Riigikohus on märkinud, et saneerimismenetluse algatamine ei takista võlausaldajal algatamise-eelsele võlgniku rahalise kohustuse rikkumisele tuginedes lepingut lõpetada või lepingu täitmisest keelduda, kuid sellise õiguskaitsevahendi rakendamisel puudub saneerimismenetluse kestel õiguslik mõju, st sellele saab tugineda vaid saneerimise ebaõnnestumise korral. Ühtlustamaks SanS ja VÕVS regulatsioone ning kõrvaldamaks ebaselgust lepingu lõpetamise osas nähakse ette piirang, et saneerimismenetluse algatamise eelsele võlgnevusele tuginedes ei tohi võlausaldaja ettevõtjaga lepingut lõpetada. Keeld ei piira aga võlausaldaja õigust lugeda leping lõppenuks ja kohustus sissenõutavaks muutunuks ettevõtjaga solidaarselt vastutava isiku suhtes (vt ka selgitus § 45 muutmisele).

### **2 ptk: saneerimismenetluse algatamine**

**Paragrahvi 7 (saneerimisavaldus) lõike 3 muutmine.** Praktikas on tekitanud küsitavusi, kas võlanimekirjas tuleb märkida üksnes need nõuded ja nende võlausaldajate andmed, kelle nõudeid soovitakse saneerimiskavaga ümber kujundada või kõigi võlausaldajate nõuded ja nende andmed. Nii saneerimisnõustaja, kohtu kui võlausaldajate jaoks on oluline ettevõtja võlgade struktuuri tervikpilt (sealhulgas bilansivälised kohustused nagu näiteks garantiid). Vastupidisel juhul ei ole võimalik nõustajal, kohtul ega võlausaldajal muu hulgas hinnata seda, kas võlausaldajaid, kelle nõuete ümberkujundamist saneerimiskavas taotletakse koheldakse halvemini kui võlausaldajaid, kelle nõudeid saneerimiskavaga ei hõlmata. Eesti saneerimismenetlus ei ole kollektiivne menetlus, st menetluse algatamisel ei ole võlausaldajatel kohustust anda kohtule või nõustajale teada oma nõuetest vaid ettevõtja ise valib, milliseid nõudeid ta ümber kujundada soovib. Samuti ei oma saneerimiskava kinnitamine mõju saneerimiskavaga hõlmamata võlausaldajate nõuetele ja võlausaldajatele, kes ei ole saneerimismenetlusest teadlikud. Seega võib võlausaldajate ebavõrdne kohtlemine alguse saada juba sellest, kui ettevõtja valib välja ühtede võlausaldajate nõuded, et need saneerimiskavaga ümber kujundada, samas aga jätkab teiste võlausaldajate nõuete täitmist seni kehtinud kokkulepete alusel. Lisaks ühtlustatakse avalduse nõudeid VÕVS ette nähtud nõuetega. Näiteks on ettevõtja kohustatud märkima, millised tema vastu olevaid nõudeid ta ei tunnista, milliste nõuete osas on pooleli kohtumenetlused ja milliste varade osas viiakse läbi täitemenetlusi.

**Paragrahvi 8 (saneerimismenetluse algatamise eeldused) lõike 2 punkti 3 muutmine.** Sätte kohaselt ei algata kohus saneerimismenetlust, kui ettevõtja suhtes toimunud saneerimismenetluse lõppemisest on möödunud vähem kui kaks aastat. Saneerimismenetlus lõppeb menetluse

ennetähtaegsel lõpetamisel, saneerimiskava tühistamisel, saneerimiskava ennetähtaegsel täitmisel ja saneerimiskavas märgitud saneerimiskava täitmise tähtaja möödumisel. SanS loomisel oli sätte eesmärgiks distsiplineerida isikuid, kes loodavad üksteisele järgnevate saneerimismenetlustega saavutada võlausaldajate suhtes kaitstud positsiooni ja hoida ära võimalikke kuritarvitusi ettevõtja poolt. Riigikohtu tõlgenduse kohaselt on SanS § 8 lõikes 3 silmas peetud kinnitatud kava alusel toimunud saneerimismenetlust<sup>7</sup>. Riigikohtu tõlgendus on kaasa toonud olukorra, kus võlausaldajate ja kohtu poolt kinnitamata kava esitatakse mõnevõrra muudetud kujul pärast nn „esimese saneerimismenetluse“ lõppemist uuesti koos uue saneerimisavaldusega uuesti kohtule. Riigikohtu tõlgendus on antud olukorras, kus seadus ei näinud ette võimalust kava muutmiseks, milline puudus eelnõuga kõrvaldatakse (seaduse täiendamine §-ga 36<sup>1</sup>). Vältimaks ettevõtjate poolt saneerimismenetluse kuritarvitamist tehakse sättes viited saneerimismenetluse lõppemist reguleerivatele paragrahvidele (§ 38 lõige 2, § 39 lõige 2, § 51 ja § 53 lõige 1).

**Paragrahvi 10 (saneerimismäärus) lõike 1 täiendamine.** Muudatusega suunatakse kohut ettevõtjat ja olulisemaid võlausaldajaid enne saneerimismenetluse algatamist ära kuulama, selgitamaks välja saneerimise vajadus ja võimalikkus kui ettevõtja poolt esitatud dokumendid ei anna kohtule piisavalt informatsiooni või esinevad muud asjaolud, mille tõttu ärakuulamine on vajalik. Kuna seadusega antakse võimalus saneerimiseks ka olukorras, kus ettevõtja on (püsivalt) maksejõuetu, kuid maksejõuetus on saneerimise kaudu ületatav on selliste juhtumite puhul oluline saneerimise tõenäosuse osas äärmiselt põhjalik kontroll, vältimaks seaduse väärkasutusi. Seetõttu on ette nähtud ka ettevõtja ja olulisemate võlausaldajate kohustuslik ärakuulamine kohtu poolt, kui kohtule esitatud informatsioonist nähtub, et saneerimise kaudu soovib ettevõtja ületada (püsivat) maksejõuetust. Seaduses ei nähta ette „olulise võlausaldaja“ definitsiooni, kuna oluliste võlausaldajate ringi määramine sõltub igast üksikjuhust. Üldjuhul võib olulisemateks võlausaldajateks pidada võlausaldajaid, kelle nõuded ettevõtja vastu on kõige suuremad või kellega sõlmitud lepingute kestvusest sõltub ettevõtja tegevuse jätkumine. Kui ettevõtja on juba (püsivalt) maksejõuetu ja soovib saneerimise kaudu maksejõuetust ületada, kuid tema olulisemad võlausaldajad saneerimises perspektiivi ja olukorra paranemist ei näe ning ettevõtja ei suuda nimetada täiendavaid finantseerimise allikaid on see kohtule indikatsiooniks tõenäosusest, et saneerimiskava ei kinnitata ja saneerimine ebaõnnestub.

**Paragrahv 10 (saneerimismäärus) lõike 3 täiendamine** on seotud saneerimiskava kohtule esitamise tähtaja pikendamisega (seaduse täiendamine §-ga 36<sup>1</sup>). Menetlusliku selguse ja võlausaldajate kaitse huvides nähakse ette kava kohtule esitamise tähtaja maksimaalne tähtaeg, mis hõlmab nii kava muutmiseks kui kohtule esitamiseks antud täiendavaid tähtaegu. Sättes ette nähtud 120 päevase tähtaja näol on tegemist maksimaalse tähtajaga, mida kohtul ei ole lubatud pikendada.

**Paragrahvi 11 (saneerimismenetluse algatamise tagajärjed) lõike 1 täiendamine punktiga 1<sup>1</sup> ja punktiga 5 ning lõigetega 4 ja 5.** SanS näeb küll ette ettevõtja vara suhtes läbiviidava täitemenetluse ja kohtumenetluse peatamise, kuid ei piira võlausaldaja poolt muude täitmisemeetmete kasutusele võtmist saneerimismenetluse algatamise eelse nõude maksmapanekuks (nt õiguste- või käsipandi realiseerimine). Seetõttu antakse muudatusega võimalus saneerimiskava kinnitamise või saneerimismenetluse lõppemiseni keelata võlausaldajatel, kelle nõuete ümberkujundamist saneerimiskavaga taotletakse, ettevõtja antud tagatistest tulenevaid õigus teostada. Põhjendatud ei ole siiski ette näha, et saneerimismenetluse algatamisel peatuvad automaatselt kõigi võlausaldajate igasugused lepingu või seaduse alusel toimuvad võlaõigusliku või asjaõigusliku tagatiste realiseerimised. Ettevõtja avalduse alusel võib kohus keelata üksnes selliste

<sup>7</sup> RKTko 09.05.2011, nr 3-2-1-25-11, p 83.

võlausaldajate poolt ettevõtja antud tagatistest tulenevate õiguste teostamist, kelle nõuete ümberkujundamist ettevõtja taotleb. Seejuures peab pandiese, mille realiseerimise kohus keelab olema saneerimise eduks vajalik. Samuti peab võlausaldaja poolt tagatistest tulenevate õiguste teostamise piiramine leidma aset üksnes juhul, kui õiguste kasutamine ohustaks saneerimise õnnestumist. Samas ei ole õigustatud nõude maksmapaneku piiramine kolmandate isikute poolt antud isikuliste või esemeliste tagatiste vastu. Seetõttu täiendatakse sätet lõikega 4, sätestamaks üheselt, et saneerimismenetluse algatamine ei mõjuta võlausaldaja õigust nõuda kohustuse täitmist, s.h lugeda kohustus sissenõutavaks muutunuks isiku suhtes, kes on ettevõtja kohustuse täitmise tagamiseks andnud käenduse, garantii või esemelise tagatise või vastutab muul alusel solidaarselt ettevõtja kohustuse täitmise eest.

Kehtiva seaduse kohaselt peatab kohus automaatselt kõik ettevõtja vara suhtes läbiviidavad täitemenetlused, seda ka juhul kui ettevõtja on oma vara andnud tagatiseks kolmanda isiku kohustuse katteks (s.t võlaõiguslik nõue on suunatud kolmanda isiku mitte ettevõtja vastu, ettevõtja vastu on võlausaldajal üksnes asjaõiguslik realiseerimisnõue). Saneerimismenetluses ei ole võimalik ümber kujundada asjaõiguslikku nõuet<sup>8</sup>. Kui asjaõiguslikku realiseerimisnõuet ei ole võimalik saneerimismenetluses ümber kujundada, tekib küsimus kas on põhjendatud kolmanda isiku vastu suunatud nõude täitmiseks ettevõtja vara suhtes läbi viidava täitemenetluse peatamine saneerimismenetluse algatamisel. Mõistlik on saneerimismenetluse algatamisel peatada kõik täitemenetlused võimaldamaks ettevõtjal saavutada kokkulepped ka asjaõiguslike realiseerimisnõuete täitmise osas. Kuigi saneerimismenetluses on võimalik ümber kujundada üksnes rahalisi kohustusi (isiklike võlgu) ettevõtja vastu ei tähenda see, et võlausaldaja nõusolekul ei oleks võimalik saneerimiskavas ette näha makseid võlausaldajale vältimaks saneerimiseks vajaliku kui kolmanda isiku kohustuse katteks koormatud eseme müüki. Kui on aga ilmselge, et võlausaldaja ettevõtjaga kokkuleppele ei saa või olukorras, kus pandiese on kiiresti riknev või pandieseme väärtus võib ajas kiiresti väheneda võib kohus võlausaldaja avalduse alusel lubada peatatud täitemenetluse jätkamist või ettevõtja antud tagatistest tulenevate õiguste teostamist ka enne saneerimiskava kinnitamist või menetluse lõpetamist.

Juhatuse liikme käsutusõiguse piiramine. Juhatuse liige ei kaota saneerimismenetluses vara käsutamise õigust, mistõttu on juhatuse liige vaba varasid võõrandama oma äranägemisel. Olukorras, kus saneerimismenetlust kasutatakse üksnes pankrotimenetluse edasilükkamiseks esineb oht, et juhatuse liige kuritarvitab saneerimismenetluses oma käsutusõigust ja „viib varad ettevõttest välja“. Seetõttu on praktikud tõstatanud küsimuse, kas juhatuse liikme käsutusõigust peaks saneerimismenetluses siiski teatud määral piirama. Eesti saneerimismenetlus on n-õ aktiivse ettevõtja menetlus (*debtor-in-possession proceeding*), mille õnnestumise olulisimaks eelduseks on ettevõtja enda panus saneerimiskava koostamisse ja saneerimismenetluse läbiviimisesse. Sellest tulenevalt ei kaota juhatuse liige erinevalt pankrotimenetluses ka varade käsutamise õigust. Rootsi ja Norra saneerimisseaduse kohaselt on pärast saneerimismenetluse algatamist saneerimisnõustaja nõusolek vajalik kõigi tehingute tegemiseks. Soome saneerimisseaduse (YSL) järgi on nõusolek vajalik tehingute jaoks, mis väljuvad tavapärase majandustegevuse raamest ja mis on ebatavalised oma tingimuste või väärtuse (summa) poolest. Läti saneerimisseadus ei piira võlgniku käsutusõigust pärast menetluse algatamist, kuid näeb ette võlgniku juhatuse liikme käsutusõiguse piirangud kava kehtivuse ajal. Leedu saneerimisseaduse kohaselt ei tohi võlgnik algatamisest kuni kava kinnitamiseni ettevõtet, selle osa ega varasid müüa, samuti tagatise anda, ilma kohtu nõusolekuta. Välistamiseks võimalikud saneerimismenetluse väärkasutused antakse kohtule saneerimismenetluse algatamisel õigus piirata juhatuse liikme käsutusõigust ja seada teatud summat ületavata tehingute

---

<sup>8</sup> SanS-ist ei tulene, et saneerimise käigus saaks võlausaldaja ilma jätta nõuet tagavast õigusest, st saneerimise eemeks on SanS § 22 järgi isiklikud nõuded ettevõtja vastu, mitte aga nt asjaõiguslikud realiseerimisõigused. Seega ei saa asjaõigusi saneerimismenetluses iseenesest ka ümber kujundada, st nende sisu muuta (RKTKo on oma 09.05.2011 lahendis 3-2-1-25-11, p 59).

või tavapärase majandustegevuse raames väljuvate tehingute tegemise sõltuvusse on saneerimisnõustaja või kohtu eelneva nõusolekuga. Käsutusõiguse piiramise vajaduse kindlakstegemiseks võib kohus ära kuulata võlausaldajad. Saneerimisnõustaja ettepanekul võib kohus ka pärast saneerimismenetluse algatamise määruse tegemist kohaldada ettevõtja juhatuse liikme suhtes varade käsutamise keeldu või tühistada varasemalt kohaldatud keeldu. Käsutuskeelu rikkumise tagajärjeks on saneerimismenetluse lõpetamine. KIRJUTA LÕPETAMINE JUURDE

**Paragrahvi 12 (saneerimisteade) lõike 1 muutmine.** Sätet täpsustatakse eesmärgiga selgitada, et saneerimisnõustaja ei pea teavitama mitte kõiki võlausaldajaid, vaid üksnes neid võlausaldajaid, kelle nõudeid soovitakse saneerimiskavas ümber kujundada.

**Paragrahvi 13 (nõudega mittenõustumine) lõike 3 täiendamine teise lausega ja paragrahvi täiendamine lõikega 3<sup>1</sup> ning lõike 5 täiendamine.** Kohus võib kehtiva seaduse kohaselt määrata kindlaks nõude suuruse või otsustada, et nõue on ebaselge ja seda ei ole võimalik saneerimismenetluses kindlaks teha. Viimasel juhul lõpetab kohus saneerimismenetluse (§ 43 lg 1). Kehtiv seadus ei näe ette kohtule teisi võimalusi ebaselge nõude ilmnemisel võetavate otsustuste osas ja paneb seetõttu kohtule liigse koormuse nõude kindlakstegemiseks või langeb koormus omakorda ettevõtjale, kui kohus nõude ebaselguse tõttu otsustab saneerimismenetluse lõpetada. Kohtu võimalused hagita menetluses nõude kehtivuse ja põhjendatuse hindamiseks on piiratud. Eeltoodust tulenevalt on põhjendatud näha SanS-is ette samane regulatsioon VÕVS-iga (§ 23 lg 5), mille kohaselt võib kohus võlausaldaja nõude ümberkujundamiskavast täielikult või osaliselt välistada, jättes vaidluse nõude olemasolu ja suuruse üle lahendamiseks hagimenetluses, kuna võlausaldajal säilib õigus lasta oma nõuet tunnustada hagimenetluses. Sarnaselt VÕVS-iga nähakse ka SanS-is ette, et vajadusel kuulab kohus enne nõude kindlaksmääramist ära ettevõtja, puudutatud võlausaldaja ja nõustaja ning piiratakse määruskaebuse esitamise õigus ringkonnakohtuga.

### **3 ptk: saneerimisnõustaja**

**Paragrahvi 16 (saneerimisnõustaja ülesanded) lõike 2 muutmine.**

Šveitsi muudatused

A major change certainly is the new right given to the debtor (subject to the consent of the trustee) to terminate long term contracts at any time if without such termination the restructuring cannot be achieved. While the third party is entitled to compensation, that compensation will be treated as a prepetition claim and thus limited to a dividend.

Restructuring often requires a distressed company to sell part of its business. Sales possible can become under scrutiny of voidable rules. Under the new law that will no longer be the case. While voidability cases have not been numerous in such transactions, so the risk maybe was somewhat theoretical, the new law will add to much sought transaction security. This improves the predictability of legal decision and hence facilitates the sale of business.

### **4 ptk: saneerimiskava koostamine, vastuvõtmine ja kinnitamine**

**Paragrahvi 20 (saneerimiskava koostamine ja võlausaldajatele tutvumiseks esitamine) lõike 1 muutmise** eesmärgiks on kõrvaldada ebaselgus küsimuses, kas saneerimiskava koostamise kohustus on üksnes saneerimisnõustajal. Saneerimiskava koostavad ettevõtja ja saneerimisnõustaja koostöös. Seejuures on saneerimisnõustajal abistav ja kontrolliv roll (§ 16 lg 3 p 3 ja 6).

**Paragrahvi 21 (saneerimiskava) muutmine.**

Kavas sisalduv informatsioon. Saneerimiskava on saneerimismenetluses keskne dokument, milles määratakse sisuliselt ettevõtja tegevus saneerimismenetluse kestel ja ettevõtja suhted võlausaldajatega. Saneerimiskavas sisalduva info põhjal teevad võlausaldajad otsuse, kas toetada saneerimismenetlust või mitte ning kohus hindab saneerimise eduvõimalusi ja võlausaldajate huvide järgimist. Seetõttu on äärmiselt oluline, et seadus näeks ette loetelu informatsioonist, mis otsustuste tegemiseks on oluline nii võlausaldajatele kui kohtule. Saksa Insolvenzordnung (InsO) §-ide 219-230 kohaselt peab saneerimiskavas sisalduma kirjeldav, hindav, õigussuhteid muudev, hääletusgruppide moodustamise ja dokumentide esitamise osa. Koos kavaga tuleb esitada varanimikiri, kasumiplaan, kahjumiplaan, finantsplaan. Soome saneerimisseaduse (YSL § 41) kohaselt peab saneerimiskavas sisalduma võlgniku vara-, kohustuste- ja tagatiste ning ettevõtjaga seotud isikute nimekiri.

Eelnõuga täiendatakse saneerimiskavas esitatava informatsiooni järgnevalt. Saneerimiskavas peab muu hulgas sisalduma lisaks kestivas seaduses loetletule veel: rahavoogude aruanne; ettevõtja võla- ja varanimikiri; ettevõtjaga seotud isikute nimekiri; ülevaade saneerimiseks vajalikust täiendavast finantseerimisest ja finantseerimise allikatest; võlausaldajate nõuete ümberkujundamise plaan, koos põhjendusega ümberkujundamiseks valitud nõuete ja ümberkujundamise viisi osas; võlausaldajate nõuete rahuldamise määrad saneerimiskava alusel võrrelduna nõuete rahuldamise määradega pankrotimenetluses, võttes arvesse raha väärtuse muutust ajas (raha aegväärtus);

#### Võlausaldajate rühmad.

Maailmapanga maksejõuetusõiguse soovituslike printsiipide (*Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems*)<sup>9</sup> ja UNCITRAL poolt koostatud soovituslikus juhendis maksejõuetusõiguse reguleerimiseks (*Draft Legislative Guide on Insolvency Law*)<sup>10</sup> leitakse, et seadus peaks reguleerima võlausaldajate rühmade moodustamist. Eesti õiguse järgi ei ole rühmade moodustamine kohustuslik, samas kui näiteks Saksamaa, Soome, USA ja Läti seaduste järgi on rühmade moodustamine kohustuslik. Saksa InsO kohaselt moodustatakse võlausaldajate grupid samasuguse õigusliku seisundi ja samalaadsete majanduslike huvidega võlausaldajatest (InsO § 22 lg 2). Soome saneerimisseaduse järgi jagatakse võlausaldajad järgmistesse rühmadesse: pandiga tagatud nõudega võlausaldajad, tagamata nõuetega võlausaldajad ja võlausaldajad, kes saavad oma nõude maksma panna ilma kohtuotsuse või –määruseta (YSL § 51). Läti maksejõuetusseaduse kohaselt toimub hääletamine rühmades ja rühmadesse jaotamise aluseks on asjaolu, kas võlausaldaja nõue on pandiga tagatud või mitte (Läti maksejõuetusseaduse § 42 lg 2).

Eelnõuga ei muudeta põhimõtet, mille kohaselt ei ole rühmade moodustamine kohustuslik. Muudatusega nähakse siiski ette miinimumkriteerium, millega tuleb võlausaldajate rühmade moodustamisel arvestada – nõude tagatus pandiga. Kuna kõik pandiõigused ei ole ühetaolised (kommertspant, esimese, teise ja kolmanda järjekoha pandid jne) võiks põhjendatud juhtudel olla lubatud pandipidajate paigutamine ka erinevatesse rühmadesse.

#### **Paragrahvi 22 (nõude ümberkujundamine) muutmine.**

Rahalised nõuded. Muudatusega nähakse ette, et saneerimismenetluses saab ümber kujundada üksnes ettevõtja rahalisi kohustusi, s.t mitte näiteks asjaõiguslikke realiseerimisnõudeid. Muudatus on kooskõlas SanS ja VÕVS põhimõtete ühtlustamisega. Ka VÕVS kohaselt (§ 2 lg 1) on võimalik ümber kujundada üksnes võlgniku rahalisi kohustusi (isiklikke võlgu).

Nõude sissenõutavus ja kestvuslepingud. SanS ei näe selgesõnaliselt ette, et saneerimismenetluses saab ümber kujundada üksnes saneerimismenetluse algatamise ajaks sissenõutavaks muutunud nõudeid. Samas ei näe seadus hetkel ette ka norme, mis võimaldaksid veel sissenõutavaks

<sup>9</sup> The World Bank. Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems, lk 11.

<sup>10</sup>UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law, lk 262–263, 275.



muutumata nõuete suhtes meetmeid võtta. Erinevalt SanS-ist näeb VÕVS ette, et võlgade ümberkujundamise menetluses saab ümber kujundada võlgade ümberkujundamise avalduse esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud võlgniku kohustusi. Samuti on võimalik VÕVS-is ette nähtud tingimustel kujundada ümber kestvuslepingust tulenevaid kohustusi, mis tekivad või muutuvad sissenõutavaks pärast võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist<sup>11</sup>. Kestvuslepingutest (eelkõige krediidilepingutest) tulenevate kohustuste ümberkujundamise põhjusena tuuakse VÕVS seletuskirjas võlgnikule võimaluse andmist juba eelnevalt lahendada ka nende võlgade küsimus, mis muutuvad sissenõutavaks võlgade ümberkujundamise menetluse ajal või pärast kava kinnitamist ja mida võlgnik varasemas mahus nagunii täita ei suudaks<sup>12</sup>. Kestvuslepinguid on VÕVS järgi võimalik ümber kujundada nii, et võlgniku poolt enne võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist sõlmitud krediidileping või muu kestvusleping, millest tuleneb võlgnikule rahalisi kohustusi, mis muutuvad sissenõutavaks pärast võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist, lõpeb ümberkujundamiskava kinnitamisel. Sellisel juhul on lepingu lõppemisel samad tagajärjed nagu lepingu erakorralisel ülesütlemisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu. Lepingu lõppemise tagajärjel tekkivad võlgniku kohustused saab ümberkujundamiskavaga ümber kujundada<sup>13</sup>. Samas näeb VÕVS ette võimaluse kujundada kestvusleping ümber ka ilma lepingu lõpetamiseta. Nimelt on krediidilepingu puhul võimalik lepingu lõpetamise asemel kujundada ümber võlgniku rahalised kohustused, mis muutuvad sissenõutavaks ühe aasta jooksul ümberkujundamiskava kinnitamisest. Selliseid rahalisi kohustusi ei saa siiski vähendada vaid üksnes pikendada täitmise tähtaega või tasuda neid osamaksetena<sup>14</sup>.

Riigikohus on oma praktikas asunud seisukohale, et reeglina saab saneerimismenetluses ümber kujundada üksnes saneerimismenetluse algatamise ajaks sissenõutavaks muutunud nõudeid, st mitte nõudeid, mis ei ole veel muutunud sissenõutavaks või ei ole tekkinud. Seega ei saa üldjuhul etteulatavalt muuta kestvuslepingutest tulenevaid nõudeid, mis kujutaks endast lepingute kohtu korras muutmist tulevikku suunatuna, mitte aga sissenõutavaks muutunud võlgade restructureerimist. Riigikohus märkis seejuures järgmist: *„Nii ei saa nt otsustada, et ettevõtja maksaks järgmise seitsme aasta jooksul talle esitatavatest elektri- või soojaarvetest üksnes poole. Selline käsitlus kahjustaks mh ebaoproportsionaalselt võlausaldajate õigusi (keda sunnitaks müüma kaup ja osutama teenuseid alla turuhinna) ja võib moonutada ka konkurentsi, tagades ettevõtjale oma kaupade või teenuste pakkumisel ebaausa hinnaeelise*<sup>15</sup>. Samas möönis Riigikohus, et erandlikult on võimalik siiski sekkuda ka kestvuslepingutesse, kui vastupidisel juhul ei oleks ettevõtte jätkusuutlik toimimine tõenäoliselt saavutatav. Kestvuslepingu saab lugeda kava kinnitamisega lõppenuks ja sissenõutavaks muutunud kohustuse ümber kujundada. Samuti on võimalik näha saneerimiskavaga ette maksepuhkus (nii põhiosale kui ka intressile) ning sel perioodil tekkivad nõuded ajatada<sup>16</sup>. Seejuures on Riigikohus viidanud analoogsele regulatsioonile VÕVS-is. Samas ei ole Riigikohus põhjendanud, miks on krediidilepingute puhul teatud tingimustel siiski õigus sekkuda lepingulisse suhtesse kohtu korras „maksepuhkuse“ näol ja muuta ka tulevikku suunatud nõudeid. Küsitav on ilma lepingut lõpetamata saneerimismenetluses „maksepuhkuse“ kohaldamine tulevikku suunatud nõuete osas. Ettevõtja poolt raha kasutamine kehtivas lepingulises suhtes ilma seejuures raha kasutamise eest tasu (intressi) maksmata võib samuti moonutada konkurentsi, kuna tagab ettevõtjale ebaausa eelise võrreldes ettevõtjatega, kes laenatud „võõra raha“ kasutamise eest tasu maksavad. Eeltoodust tulenevalt ei ole põhjendatud kohaldada analoogiat VÕVS-iga ning kestvuslepingutest tulenevate nõuete ümberkujundamise osas nähakse eelnõus ette ümberkujundamise meetmena üksnes kestvuslepingu lõpetamine saneerimiskava kinnitamisega.

---

<sup>11</sup> VÕVS § 2 lg 3.

<sup>12</sup> VÕVS seletuskiri VÕVS § 3 kohta.

<sup>13</sup> VÕVS § 3 lg 1.

<sup>14</sup> VÕVS § 3 lg 2.

<sup>15</sup> RKTko 09.05.2011, nr 3-2-1-25-11, p 45.

<sup>16</sup> Samas, p 46.

Kestvuslepingute lõpetamine võimaldab võlgnikul vabaneda tulevastest igakuistest maksetest, mis käivad talle üle jõu ning tagab nii võlgnikule kui võlausaldajale õiguslikult selge olukorra, kuna nad ei pea ootama võlausaldaja poolt võlgniku makseviivituse tõttu lepingu lõpetamiseni ja saavad kava kinnitades hinnata võlgniku tulevast potentsiaalset maksekoormust ja võimalusi kohustusi täita. Õigus kestvuslepingud saneerimismenetluses lõpetada on ettevõtjale antud ka Šveitsi saneerimisseaduse (*SchKG*) muudatustega, mis jõustusid 1. jaanuaril 2014. Muudatuste kohaselt on ettevõtjal õigus saneerimismenetluses kestvusleping lõpetada, kuid seda saneerimismenetluse nõusolekul ning eeldusel, et ilma lepingut lõpetamata ei ole saneerimine võimalik. Lepingu lõpetamisel on lepingu teisel osapoolel küll õigus hüvitisele, kuid selline hüvitis võrdsustatakse saneerimismenetluse algatamise eelse nõudega, mida on õigus saneerimismenetluses ümber kujundada. Kestvuslepingute lõpetamise võimaluse ettenägemine on eeltoodud põhjendustel vajalik ka SanS-is. Kuna SanS alusel saneerimismenetluse läbiviimine eeldab aktiivset ettevõtjat, kes otsib ise lahendusi tekkinud olukorraga toimetulekuks ei ole põhjendatud siduda kestvuslepingute lõpetamine saneerimismenetluse nõusolekuga. Lepingu lõpetamine peab aga olema seotud eeltingimusega, et ilma lepingut lõpetamata ei ole saneerimine võimalik.

Kohustuse asendamine osalusega. SanS lubab võlausaldaja nõude ümberkujundamist selliselt, et kohustus asendatakse juriidilise isiku osa või aktsiaga. Seadus ei seo nõude ümberkujundamist antud viisil võlausaldaja nõusolekuga. Praktikas on tekitanud antud ümberkujundamise järgmised küsimused: kas kohtu määrus, millega kinnitatakse vastavat saneerimisabinõu sisaldav kava, asendab osanike/aktsionäride otsust osa-/aktsiakapitali vähendamiseks; kui võlausaldaja ei nõustu osaluse omandamisega, kas teda saab sundida „osalust omandama“ jne. Riigikohus on leidnud, et nõude asendamine osalusega peaks võlausaldajate laia konsensusega olema võimalik üksnes juhul, kui võlausaldajatele või vähemalt suurematele neist antakse tervikuna kontroll saneeritava ettevõtja majandustegevuse üle, vastavalt nende nõuete suurusele. Eelnõuga ei peeta siiski vajalikuks siduda nõude konverteerimine osaluseks individuaalse võlausaldaja nõusolekuga, kuna see võib pärssida edukate saneerimiste läbiviimist. Seega on võimalik saneerimiskavaga näha ette nõude konverteerimine osaluseks ilma võlausaldaja nõusolekuta. Kui tagamata nõudega võlausaldaja hääletab kava vastu ja ei soovi astuda samme, mis on vajalikud osaluse omandamiseks on võimalik lugeda, et võlausaldaja on oma õigusest osalusele loobunud. Riigikohtu poolt antud suuniseid antud saneerimisabinõu kohaldamiseks ei ole tarvilik seaduses üle korrata. Küll aga on põhjendatud näha ette piirang pandi või muu sarnase tagatisõigusega tagatud nõude konverteerimine osaluseks ilma võlausaldaja nõusolekuta.

Pandiga tagatud nõuete ümberkujundamine. Kehtiv seaduse ei reguleeri eraldi pandiga tagatud nõude ümberkujundamist. Õiguskirjanduses on rõhutatud, et tagatise omaja majanduslik huvi ettevõtte tegevuse jätkumise vastu on olulisel määral väiksem kui seda on võlausaldajate huvid, kelle nõuded ei ole tagatud. Seda põhjusel, et pandipidaja saab teatud osa oma nõudest igal juhul rahuldatud, kuid tagamata nõuetega võlausaldajate võimalused oma nõue rahuldatud saada sõltub ettevõtte tegevuse jätkumisest<sup>17</sup>.

Riigikohus on leidnud, et pandiga tagatud nõuet tohib pandipidaja nõusolekuta vähendada üksnes ulatuses, milles pandiese tegelikult nõuet ei taga, st mille võrra pandieseme väärtus (koos võimalike pandipidaja kanda jäävate menetluskuludega) tagatavat nõuet ei kata<sup>18</sup>. Riigikohus on mitmes oma lahendis rõhutanud, et võlausaldajate õiguste rikkumise hindamiseks tuleb võrrelda, mis saaks võlausaldaja nõudest saneerimiskava kinnitamata jätmisel ehk millised oleksid nõude rahuldamise võimalused pankrotimenetluses<sup>19</sup>. Nn pankrotitesti meetodi eesmärgiks on võrrelda võlausaldajate nõuete rahuldamise tõenäosust saneerimis- ja pankrotimenetluses ning testi tulemuste väljatoomine saneerimiskava on kohustuslik näiteks nii USA *Bankruptcy Code* (Chapter 11) kui Soome

<sup>17</sup> Münchener Kommentar Insolvenzordnung, 2. Auflage 2008, § 222 Rn 94.

<sup>18</sup> RKTko 09.05.2011, nr 3-2-1-25-11, p 61 ja 67.

<sup>19</sup> RKTko 18.11.2009, nr 3-2-1-122-09, p 19, 09.05.2011, nr 3-2-1-25-11, p 50.

saneerimisseaduse kohaselt. Pankrotitesti läbiviimise olulisust on rõhutatud ka UNCITRAL poolt koostatud soovituslikus juhendis maksejõuetusõiguse reguleerimiseks (*Draft Legislative Guide on Insolvency Law*). Pankrotimenetluses rahuldatakse likvideeriva menetluse korral pandiga tagatud nõue esimeses järgus pandieseme müügist saadud vahendite arvelt (millest on maha arvatud pankrotimenetluse kulud maksimaalselt 15% ulatuses müügist saadud vahenditest).

Pankrotimenetluses sõlmitava kompromissi puhul osaleb pandipidaja kompromisettepaneku kinnitamisel üksnes juhul, kui pandipidaja nõude maksmapanek on piiratud kauem kui 90 päeva. Pandipidaja vastuseisu korral ei tohi nõude maksmapaneku piirang olla pikem kui üks aasta. Seejuures kehtib eeldus, et pandiese on vajalik ettevõtte tegevuse jätkamiseks ning pandipidajale tasutakse intressi kui pandipidaja nõude maksmapanek on võrreldes teiste pandipidajatega kauemaks edasi lükatud. Füüsiliste isikute nõuete ümberkujundamist reguleeriva VÕVS kohaselt on pandiga tagatud nõude ümberkujundamine aga võimalik üksnes pandipidaja nõusolekul.

Soome saneerimisseaduse kohaselt pandiga tagatud nõudest see osa, mida pandieseme väärtus ei kata, on võimalik hõlmata saneerimiskavaga. Tagatisvara väärtus määratakse kindlaks menetluse algatamise seisuga. Väärtuse on kohustatud määrama isik, kes kava koostab. Kava kinnitades kohus hindab, kas väärtus on korrektselt määratud. Ulatuses, milles pandiese nõuet tagab, on võlausaldajal õigus rahuldada oma nõue pandieseme arvelt. Kui võlausaldaja loobub oma pandist tulenevate eesõiguste (reaaliseerimisõigus) kasutamisest on õigus nõue ümber kujundada, kuid ka siis kehtivad nõude ümberkujundamisele piirangud (nt ei saa nõuet vähendada ulatuses, milles pandieseme väärtus nõuet tagab vaid nõuet on sellisel juhul võimalik üksnes ajatada). Rootsi saneerimisseaduse kohaselt ei ole saneerimismenetluses võlausaldajaks sellised võlausaldajad, kelle nõue on eesõigusnõue. Kui võlausaldaja loobub eesõigusest loetakse ta võlausaldajaks saneerimismenetluses.

Lähtudes analoogselt regulatsioonist kompromissi puhul pankrotiseaduses ja põhimõttest, et võlausaldajat ei tohi saneerimismenetluses kohelda halvemini kui pankrotimenetluses nähakse pandiga tagatud nõudega võlausaldaja tahte vastaselt nõude ümberkujundamisele seatakse järgmised piirangud.

- Pandiese peab olema vajalik saneerimise edukaks läbiviimiseks.
- Nõuet on võimalik vähendada üksnes ulatuses, milles pandieseme väärtus saneerimismenetluse algatamise hetkel võlausaldaja nõuet ei taga.
- Pandi arvelt nõude maksmapanekut on võimalik edasi lükata maksimaalset üheks aastaks alates saneerimiskava kinnitamisest. Selle aja eest tuleb võlausaldajale tasuda lepingujärgset intressi.

#### Allutatud kohustused.

**Paragrahvi 24 täiendamine lõikega 6.** ÜRO Kaubandusõiguse komisjoni UNCITRAL poolt koostatud maksejõuetusõiguse alases juhendis on toodud välja, et vaid väheste riikide maksejõuetusõigused keelavad saneeritava ettevõtjaga seotud isikute hääletamisõiguse saneerimiskava vastuvõtmisel. Üldreeglina osalevad võlgnikuga seotud isikud saneerimismenetluses samadel alustel ülejäänud võlausaldajatega<sup>20</sup>. Samas on Maailmapanga koostatud maksejõuetusalastest printsiipides (Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems) rõhutatud võlgnikuga seotud isikute hääletamisõiguse piiramise vajalikkust<sup>21</sup>. Lähiriikidest on näiteks Lätis piiratud ettevõtjaga seotud isikute hääletamisõigust. Lätis maksejõuetusseaduse kohaselt ei ole või saneerimiskava vastuvõtmisel hääleõiguslikeks järgmised isikud: juriidilised isikud, kes kuuluvad saneeritava ettevõtjaga samasse kontserni; füüsilised isikud, kes omavad saneeritava ettevõtja suhtes olulist otsustusõigust või; isikud, kes on omandanud ettevõtja vastu nõude eelmainitud isikutelt kahe aasta jooksul enne saneerimiskava

<sup>20</sup> UNCITRAL, p 223.

<sup>21</sup> World Bank. Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems, lk 10 ja 51.

vastuvõtmise tähtaega. Eelnõuga ei peeta siiski mõistlikuks piirata automaatselt ettevõtja lähikondsete hääletamisõigust. Samas kui konkreetse saneerimismenetluse asjaolud annavad alust arvata, et ettevõtja lähikondne on näiteks omandanud nõude eesmärgiga mõjutada hääletustulemusi ja kasutada võlausaldaja menetlusõigusi pahauskselt, võib kohus saneerimisnõustaja ettepanekul määrata, et ettevõtja lähikondsest võlausaldaja ei või hääletamisel osaleda ning tema nõude suurust ei arvestata saneerimiskava vastuvõtmiseks vajaliku kvoorumiga arutamisel.

**Paragrahvi 28 (vastuvõetud saneerimiskava kinnitamine) lõike 3 täiendamine** toob „pankrotitesti“ läbiviimise kohustuse lisaks ettevõtjale sisse ka kohtu jaoks. Kui ettevõtja on kohustatud „pankrotitesti“ läbi viima ja kajastama saneerimiskavas, siis kohtu jaoks on vastav kohustus ette nähtud saneerimiskava kinnitavas määruses.

**Paragrahvi 28 (vastuvõetud saneerimiskava kinnitamine) täiendamine lõikega 3<sup>1</sup>** annab kohtule võimaluse vaadata saneerimiskava kinnitamisel uuesti üle ettevõtja juhatuse liikme suhtes varasemalt kohaldatud vara käsutamise keeld või kui keeldu ei olnud varasemalt kohaldatud siis otsustada keelu kohaldamine. Saneerimisnõustaja ettepaneku alusel võib kohus igal ajal käsutamise keelu tühistada, kui saneerimisnõustaja hinnangul on vajadus varade käsutamise keelu kohaldamiseks ära langenud.

**Paragrahv 36 (vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamine) punkti 3 täiendamine** on samuti seotud nn „pankrotitesti“ sissetoomisega seadusesse.

**Seaduse täiendamine paragrahviga 36<sup>1</sup> (saneerimiskava tähtaja pikendamine ja kava muutmise võimaldamine).** ÜRO Rahvusvahelise Kaubandusõiguse komisjoni UNCITRAL poolt koostatud maksejõuetusõiguse printsiipide (*Draft Legislative Guide on Insolvency Law*) kohaselt on reeglina saneerimiskava võlausaldajatele esitamise tähtjaks erinevate riikide seadusandlustes 35-120 päeva alates saneerimismenetluse algatamisest<sup>22</sup>. Antud tähtaegu on paljude riikide seaduste kohaselt võimalik täiendavalt pikendada. Maailmapanga maksejõuetusõiguse soovituslike printsiipide (*Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems*) järgi peetakse tõhusaks maksejõuetusmenetlusi, milles menetlustähtajad on küll konkreetselt reguleeritud, kuid säilib paindlikkus konkreetse menetluse jaoks võimaluse näol seadusest tulenevat tähtaega teatud tingimustel pikendada<sup>23</sup>. Põhjamaade ja Leedu ning Läti saneerimiseaduste kohaselt on kava vastuvõtmise ja kohtu poolt kinnitamise tähtajad koos pikendamise võimalusega 3-6 kuud alates algatamisest. SanS väljatöötamisel oli lähtekohaks, et 60 päevase tähtaja pikendamine ei ole põhjendatud, kuna ettevõtjal on juba enne saneerimismenetluse algatamist võimalik teha ettevalmistusi saneerimiskava koostamiseks<sup>24</sup>. Saneerimismenetlus peab olema võimalikult kiire ning menetlustähtajad lühikesed, suunamaks ettevõtjat aktiivsele tegutsemisele juba kohtumenetluse eelselt, samas peab kohtule jääma võimalus and täiendav tähtaeg põhjendatud juhtudel näha kava muutmiseks ja kohtule esitamiseks. Seetõttu nähakse muudatustega ette, et kohus võib mõjuval põhjusel pikendada saneerimiskava kinnitamiseks esitamise tähtaega 30 päeva ja anda täiendava tähtaja 30 päeva kinnitamata jäetud saneerimiskava muutmiseks, mille jooksul tuleb muudetud kava esitada võlausaldajatele tutvumiseks, hääletamiseks ja kohtule kinnitamiseks.

## 5 ptk: saneerimismenetluse lõppemine

**Paragrahvi 41 (saneerimismenetluse lõpetamine vara raiskamise ja võlausaldajate huvide kahjustamise korral) lõike 1 täiendamisega** lisandub menetluse lõpetamise alusena ka ettevõtja poolt kohtu poolt kohaldatud varade käsutamise keeldu rikkuva tehingu tegemine.

<sup>22</sup> UNCITRAL. Draft Legislative Guide on Insolvency Law, lk 213.

<sup>23</sup> The World Bank. Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems, lk 57.

<sup>24</sup> SanS seletuskiri, lk 11.

### **Paragrahvi 43 (saneerimismenetluse lõpetamine nõude ebaselguse tõttu) lõike 1 muutmine.**

Muudatus seondub § 13 täiendamisega lõikega 3<sup>1</sup>, mille kohaselt on kohtul õigus jätta ebaselge nõue saneerimiskavast välja. Sellisel juhul ei ole põhjendatud § 43 lg 1 imperatiivne sõnastus, mille järgi „kohus lõpetab“ nõude ebaselguse korral saneerimismenetluse.

**Paragrahvi 45 lõike 4 muutmine ja paragrahvi täiendamine lõikega 8.** SanS § 45 lõike 4 kohaselt ei vabasta saneerimiskava kinnitamine ettevõtja kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest. Kui solidaarselt vastutav isik kohustuse täidab, on tal ettevõtja suhtes tagasinõudeõigus üksnes selles ulatuses, milles ettevõtja vastutaks kohustuse täitmise eest saneerimiskava järgi. SanS § 45 lg 1 esimese lause eesmärk on anda üheselt mõista, et solidaarvõlgniku kohustus saneerimiskava kinnitamisega ei kao<sup>25</sup>. Käendaja vastutuse osas on sama põhimõtte kajastatud ka VÕS-is. Nimelt ei või käendaja esitada vastuväidet, mida võib käendusega tagatud nõudele esitada põhivõlgnik, kui käenduslepingu eesmärk seisneb võlausaldajale tagatise andmises ka põhivõlgniku poolt vastuväite esitamise puhuks. Sel juhul ei või käendaja eelkõige esitada põhivõlgniku kohustuse lõppemise või vähendamise vastuväidet tema pankrotimenetluses (VÕS § 149 lg 2). SanS väljatöötamisel oli sätte eesmärgiks, et solidaarselt vastutava isiku kohustuse säilimine näitab seda, et saneerimiskavaga ei lõpetata enne kava kinnitamist ettevõtja ja võlausaldaja vahel sõlmitud kokkulepet ega looda uut, vaid muudetakse olemasolevat nii, et need võlasuhte tingimused, mida ei ole kavas muudetud, jäävad kehtima.

Praktikas on tekitanud ebaselgust küsimus, kuidas mõjutab saneerimiskava kinnitamine käendaja ja kolmandast isikust tagatise andja poolt kohustuste täitmist. Ebaselgus võib veelgi suurenda olukorras, kus SanS-i muutmise näha ette võimalus saneerimiskava kinnitamisega lugeda kestvuslepingud lõppenuks. Muudatuste kohaselt on lepingu lõppemisel saneerimiskava kinnitamisega samad tagajärjed, mis lepingu erakorralisel ülesütlemisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu.

Riigikohus on leidnud, et saneerimiskava kinnitamisega ei muudeta materiaalõiguslikult olemasolevat võlasuhet, vaid see n-ö „külmutatakse” ja kavaga luuakse selle kõrvale uus võlasuhe, mille täitmine toimub kava järgi. Kui ettevõtja kava täidab, loetakse täidetuks ka esialgne võlasuhe. Saneerimiskavaga teeb ettevõtja ettepaneku nõude ümberkujundamiseks. Kui võlausaldaja sellega nõustub on nad sõlminud sisuliselt kokkuleppe uue võlasuhte kohta, mis jõustub kava kinnitamisega. Võlausaldaja tahteavalduse, kes võla ümberkujundamisega ei nõustunud, saab kohus kava kinnitades asendada<sup>26</sup>.

Ülaltoodu valguses ei ole siiski selge, kuidas mõjutab saneerimiskavaga loodud uus võlasuhe põhivõlgniku ja võlausaldaja vahel põhikohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavate isikute poolt „oma” kohustuste täitmist. Lähtudes Riigikohtu praktikast pankrotimenetluses<sup>27</sup> tuleks asuda seisukohale, et kohustuse sissenõutavaks muutumine põhivõlgniku saneerimismenetluses, nt kestvuslepingu erakorralise ülesütlemise tõttu, ei mõjuta kohustuse sissenõutavaks muutumist käendaja ja kolmandast isikust tagatise andja suhtes. See tähendab, et põhivõlgnikuga solidaarselt vastutava isiku suhtes toimiks krediidisuhe edasi endistel tingimustel. Samas on olemasolev võlasuhe oluliselt ümber kujundatud ja tekkinud uus võlasuhe, mis tekitab küsimuse, millisel alusel jätkub solidaarselt vastutava isiku poolt põhivõlgniku kohustuse täitmine?

Riigikohtu lahenditest võib aru saada, et põhivõlgniku pankroti korral muutub nõue sissenõutavaks põhivõlgniku suhtes, kuid kokkuleppe krediidi tagastamise tähtaja osas (maksegraafik) kehtib

<sup>25</sup> SanS seletuskiri

<sup>26</sup> RKTko 09.05.2011, nr 3-2-1-25-11, p 47.

<sup>27</sup>RKTko 29.05.2012, nr 3-2-1-64-12, p 41, RKTko 18.06.2012, nr 3-2-1-81-12, p 13.

endiselt edasi käendaja ja kolmandast isikust tagatise andja suhtes. Käenduslepinguga kohustub käendaja kolmanda isiku (põhivõlgnik) võlausaldaja ees vastutama põhivõlgniku kohustuse täitmise eest<sup>28</sup>. Käendajal tekib käenduslepingust iseseisev ühepoolset võetud täitmiskohustus ning võlausaldajal lisaks põhivõlanõudele iseseisev nõudeõigus käendaja vastu<sup>29</sup>. Tulenevalt käenduse seotusest tagatava nõudega on käenduslepingust tulenev käendaja vastu suunatud võlausaldaja nõude maksmapandavus sõltuv käendusega tagatud põhikohustuse maksmapandavusest<sup>30</sup>. Seega juhul, kui põhikohustus muutus sissenõutavaks enne saneerimismenetluse algatamist, muutus sissenõutavaks ka kõrvalkohustus ehk võlausaldaja nõue käendaja vastu. Sama põhimõte kehtib ka kolmandast isikust tagatise andja suhtes. Kuna nõue käendaja ja kolmandast isikust tagatise andja suhtes on muutunud sissenõutavaks ei tohiks saneerimismenetluses nõude ümberkujundamine kuidagi mõjutada nende vastutust. Seda ei põhikohustuse vähendamise, täitmise tähtsaja pikendamise ega osadena tasumise puhul. Lähtudes Riigikohtu seisukohast, mille kohaselt nõude sissenõutavaks muutumine on „pankrotimenetluse eripära”, siis analoogia korras võiks asuda seisukohale, et nõude sissenõutavaks muutumine ja sissenõutavaks muutunud nõude ümberkujundamine (uue võlasuhte loomine) saneerimiskavas on samuti „saneerimise eripära”, mis ei avalda mõju käendaja ja kolmandast isikust tagatise andja poolt kohustuste täitmisele. Praktikas tähendaks see aga kahe paralleelselt kulgeva võlasuhte tekkimist, kus solidaarselt vastutava isiku suhtes kehtib nn „vana tasumise kokkulepe“ (maksegraafik) ja põhivõlgnik täidab kohustusi saneerimiskava alusel „uue tasumise kokkuleppe“ (maksegraafiku) alusel.

Samas puudub mõistlik põhjendus, miks peaks saneerimismenetluses kestvuslepingu lõppemine saneerimiskava kinnitamisega ja nõude sissenõutavaks muutumine tooma kaasa teistsugused tagajärjed põhivõlgnikuga solidaarselt vastutava isiku jaoks, kui nõude sissenõutavaks muutumine väljaspool saneerimismenetlust.

Võimalik on eristada kolme juhtumit seoses põhivõlgniku saneerimise korral ettevõtja kui põhivõlgnikuga solidaarselt vastutava isiku vastutuse osas:

- 1) Võlausaldaja nõue põhivõlgniku vastu muutus sissenõutavaks enne saneerimismenetluse algatamist. Sel juhul nõude ümberkujundamine ettevõtja saneerimismenetluses ei mõjuta võlausaldaja õigust nõuda täitmist ettevõtjaga solidaarselt vastutavalt isikult.
- 2) Enne saneerimismenetluse algatamist esinesid kestvuslepingu ülesütlemise alused, kuid saneerimismenetlus algatati enne lepingu ülesütlemise teatise edastamist põhivõlgnikule. Saneerimismenetluse algatamine ei mõjuta sellisel juhul võlausaldaja õigust lugeda kestvusleping lõppenuks ettevõtjaga solidaarselt vastutava isiku suhtes.
- 3) Võlausaldaja nõue põhivõlgniku vastu muutub sissenõutavaks seoses kestvuslepingu lõppenuks lugemisega saneerimiskava kinnitamisel. Kuna lepingu lõppemisel on sellisel juhul samas tagajärjed, mis lepingu erakorralisel ülesütlemisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu, tuleb nõue lugeda sissenõutavaks ka põhivõlgnikuga solidaarselt vastutava isiku suhtes ning võlausaldajal on õigus nõuda täitmist.

Eeltoodust lähtudes täiendatakse § 45 lõiget 4 täpsustava lausega, mille kohaselt ei mõjuta saneerimiskava kinnitamine võlausaldaja õigust nõuda kohustuse täitmist, s.h lugeda kohustus sissenõutavaks muutunuks isiku suhtes, kes on ettevõtja kohustuse täitmise tagamiseks andnud käenduse, garantii või esemelise tagatise või vastutab muul alusel solidaarselt ettevõtja kohustuse täitmise eest.

## **6 ptk: saneerimiskava kehtivus, tühistamine ja saneerimismenetlusele järgnev pankrotimenetlus**

<sup>28</sup> VÕS § 142 lg 1.

<sup>29</sup> RKTko 18.03.2010, nr 3-2-1-12-10, p 11.

<sup>30</sup> Vt Võlaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne, § 149 komm 3.1, lk 513.

**Paragrahvi 47 täiendamine lõikega 3** seondub kohtu õigusega jätta võlausaldaja nõude suurus kindlaks määramata ning nõue saneerimiskavast välja (§ 13 täiendamine lõikega 3<sup>1</sup>). Lõige reguleerib võlausaldaja õigust vaielda kohtu poolt tunnustamata nõude või nõude tunnustama osa suuruse üle edasi hagimenetluses.

**Paragrahvi 49 (pankrotiavaldus saneerimiskava kehtivuse ajal) lõike 1 muutmine.** Kehtiv SanS erineb oluliselt VÕVS regulatsioonist, mis ei piira pankrotiavalduse esitamist nõude alusel, mis ei ole kavaga hõlmatud. Kui ettevõtja nõudeid, mis olid küll olemas enne kava kinnitamist saneerimiskavaga ümber ei kujundanud, peaks ettevõtja vastavaid nõudeid täitma. Kui ettevõtja kavaga hõlmatud nõudeid ei täida, ei tohiks olla piiratud võlausaldaja õigus esitada võlgniku suhtes ka pankrotiavaldus. Pankrotiavaldust ei saa esitada võlausaldaja nõude alusel, mille kohus on ebaselguse tõttu saneerimiskavast välja jätnud.

**Seaduse täiendamine paragrahviga 50<sup>1</sup> (kinnitatud saneerimiskava muutmine)** võimaldab muuta ka juba kinnitatud saneerimiskava, kuid seda siiski üksnes juhul, kui kava muutmise nõustub võlausaldaja, kelle õigus kava muutmise kitsendatakse. Kui võlausaldaja nõude summa on väike või kui muudatus ei mõjuta oluliselt võlausaldaja õigusi, siis ei ole kava muutmiseks võlausaldaja nõusolek vajalik. Sarnased kava muutmise alused on ette nähtud ka Soome saneerimisseaduses (YSL § 63). Analoogselt VÕVS-iga on võimalik saneerimiskava muuta, kui kavast varasemalt välja jäetud ebaselge nõude osas on tehtud kohtulahend ja nõue tuleks kavaga hõlmata. Arvestades menetluste ja füüsilise ning juriidilise isiku võlgade struktuuri keerukust ja erinevust ei ole saneerimismenetluses põhjendatud analoogia VÕVS § 35 lõikega 1, mille kohaselt võivad nii võlgnik, nõustaja kui võlausaldaja asjaolude muutumise korral esitada kohtule taotluse kava või selle tähtaja muutmiseks. Antud võimaluse andmine saneerimismenetluses võib põhjustada menetluse väärkasutusi, kuna kord kinnitatud saneerimiskava püütakse nii ettevõtja kui võlausaldajate poolt pidevalt „ümber vaadata“, tuginedes asjaolude muutumisele.

### **3.2. Pankrotiseadusega seotud muudatused**

#### **§ 2. Pankrotiseaduse muutmine**

**Paragrahvide 10 lõike 1, 15 lõike 2, 31 lõike 4 täiendamine.** Saneerimismenetluse lõpetamisel ettevõtja maksejõuetuse tõttu ei lähe menetlus automaatselt üle pankrotimenetluseks. Saneerimismenetluses tuvastatud asjaolud võiksid samas kaasa aidata pankrotimenetluse tõhusamale läbiviimisele. Kui kohus on saneerimismenetluse lõpetanud põhjusel, et ettevõtja on püsivalt maksejõuetu ei ole pankrotimenetluses vajalik enam võlgniku maksejõuetuse põhjustamine, kuna sellisel juhul eeldatakse, et võlgnik on maksejõuetu. Kui võlgnik leiab vastupidist, lasub temal tõendamiskoormis.

**Paragrahvi 153 muutmine.** Kehtivas seaduses puuduvad eelisõigused võlausaldajatele, kes on andnud n.ö saneerimislaenu makseraskustes ja saneerimisel olevale ettevõtjale. Eelistuste puudumine hoiab tagasi võimalikke võlausaldajaid, kes oleksid valmis laenama saneeritavatele ettevõtjatele. See omakorda süvendab makseraskustesse sattunud ettevõtja likviidsuskriisi ning võib viia majandustegevuse lõpetamiseni ettevõtte, mille puhul makseraskused on ajutised ja lisakapitali kaasamise korral ületatavad. Muudatusega nähakse ette, et pärast saneerimismenetluse

## **IV. TERMINOLOOGIA**

Eelnõus kasutatakse uue terminina *allutatud kohustust*, mida seni on õigusaktides kasutatud spetsiifilistes valdkondades (kindlustustegevuse seadus, krediidasutuste seadus, väärpaberituruse seadus, investeerimisfondide seadus jms). *Allutatud kohustuse* kasuks on otsustatud seetõttu, et termin on üldkeeles laialdaselt kasutatav tähistamiseks kohustust, mis kuulub täitmisele pärast konkreetse võlausaldaja (*kohustuse lepinguline allutamine*) või kõigi ülejäänud võlausaldajate (*kohustuse allutamine seadusega*) nõuete täitmist.

## **V. EELNÕU KOOSKÕLA PÕHISEADUSEGA**

Eelnõu on kooskõlas põhiseadusega.

## **VI. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE**

Eelnõul ei ole puutumust ega vastuolusid Euroopa Liidu õigusaktidega.

## **VII. TEISTE RIIKIDE ÕIGUSAKTID, MIS ON OLNUD EELNÕU ETTEVALMISTAMISEL EESKUUJUS**

SanS muutmisel võeti eeskujuseaduse väljatöötamisel samuti eeskujuseadusteks olnud järgmistest õigusaktidest:

- *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG)* vom 11. April 1889 (Stand am 1. Januar 2014) – Šveitsi Konföderatsiooni seadus võlgade sissenõudmise ja konkursi kohta.
- *Laki yrityksen saneerauksesta* 47/1993 – Soome Vabariigi ettevõtte saneerimise seadus.
- *Insolvenzordnung* vom 5. Oktober 1994 (BGB1.I S. 2866) (InsO) – Saksamaa Liitvabariigi maksejõuetusseadus.

## **VIII. EELNÕU MÕJUD**

### **IX. RAKENDUSAKTID**

Seaduse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta olemasolevaid rakendusakte.

### **X. SEADUSE JÕUSTUMINE**

Seadus jõustub üldises korras ehk kümnendal päeva pärast Riigi Teatajas avaldamist.

## **XI. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE, HUVIRÜHMAD KAASAMINE JA AVALIK KONSULTATSIOON**

Justiitsministeerium viis huvirühmade esialgse kaasamise läbi enne eelnõu koostamist. 2013. aastal esitas JM laiale asutuste ja isikute SanS muutmise VTK koos üleskutsega SanS-i rakendusprobleemide ja muutmissetpanekute esitamiseks.

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks järgmistele asutustele ja isikutele: Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Harju Maakohus, Tartu Maakohus, Pärnu Maakohus, Viru Maakohus, Tartu Ringkonnakohus, Tallinna Ringkonnakohus, Riigikohus, Tartu Ülikooli õigusteaduskond, Eesti Advokatuur, Eesti Juristide Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Pangaliit, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon, Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioon, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda, Eesti Audiitorkogu.